

Бог правду бачить, та не скоро скаже

Не скоро, ох, не скоро.

Швидше наступить черговий прорив там, де зараз утворився "нарив".

Не дивлячись на те, що Венеціанська комісія визнала недемократичним Закон України про декомунізацію, це не зупиняє наших "шкіперів". Шкода тільки, вони не розуміють, що міняють не просто вітрила, а курс. Той, що вибрав і підтримав народ, - в Європу.

І якщо європейські експерти вважають, що в нинішній редакції зазначеного Закону є формулювання, які вступають в конфлікт з правами людини, то логічно було б дію такого Закону призупинити. І як наслідок - призупинити процес перейменування міст, площ, вулиць. Тим паче, що коштів на його реалізацію бюджет не передбачає. А кошторис (навіть попередній) ніхто на наше всенародне обговорення не поспішає надати. Отже, усі витрати знову ляжуть на плечі платників податків. Вже підраховано: нам, дорогі співгромадяни, це обійдеться приблизно в три тисячі гривень. Ви згодні?

Не знаю, чи усі ви так само покірно погодилися з тим, що на так зване громадське опитування, яке, по-перше, проходило поза правовим полем (без встановлених норм і правил Закону про референдум, проект якого завис у ВР) і, по-друге, тільки ще більше підігріло пристрасті та розкололо міську громаду, витратили близько 600 тисяч бюджетних гривень. До того ж, практично вхолосту. Все одно до думки "єлисаветградцев", "златопільців" або "кропивничан" ніхто не прислухався. Усі наші надії ігноруються купкою людей, наділених владою, плюс їх поплічниками. Тобто знову порушуються права людини: право вільного вибору, свободи слова і волевиявлення. Що, безумовно, вступає в протиріччя зі стандартами, прийнятими Європейською Радою.

На жаль, наша поведінка визначається двома крайнощами: або авторитарне рішення, що нав'язується згори, або анархістське бунтарство знизу. До законслухняності ще далеко. Тому що закони часто міняються, вони суперечливі й недосконалі. А формування єдиного громадянського суспільства затягнулося, зважаючи на відсутність основного цементуючого "матеріалу" - середнього класу. Його "паростки" старанно затоптує кожна нова влада. Чи не тому, що вони тягнуться до ліберально-демократичного світла. Де усі по справжньому рівні. Де "права однієї людини закінчуються там, де починаються права інших людей".

І як наслідок - голос подають лише ті, хто уважно читав Конституцію, де в 35-ій статті сказано: "Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої". При цьому більшість раптом забула, що в тій же статті чітко прописано: "Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа - від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова".

Придивіться, на ділі на усьому державному просторі - від шкіл до армії - панують представники і символи тільки однієї конфесії - православ'я. Візьмемо, наприклад, гру "Джура", яка останніми роками посилено культивується серед школярів. Чи може вона об'єднати у своїх рядах підлітків з татарськими, єврейськими або польськими коренями, якщо в її символіці присутні лише однозначні символи "титульної нації", які у зв'язку з неоднозначною історичною спадщиною кожним з них можуть сприйматися і трактуватися інакше? Хоча ця військово-патріотична гра припускає добровільну участь, вона така на стільки, на скільки добровільною була горезвісна "Зірниця". До речі, слово "джура"

етимологічно сходиться до санскритського "шудра", що означає "слуга" (нижча каста в давньоіндійському суспільстві).

Наступний приклад: золотий скіфський орел на гербі нашої області. Скажіть, як може поєднуватися його хижий профіль і агресивний зирк з написом "З добром до людей"? Хтось вдумувався, що стоїть за скіфським орлом, яка семантика, яка історія? За визначенням Геродота, скіфи - це жорстокі підступні варварські племена. У них не було ні міст, ні укріплень, більшість з них вели кочовий спосіб життя. Убивши ворога, вони пили його кров. Зі шкіри убитих вони шили собі одяг і амуніцію, а з черепів виготовляли чаші для вина. Вони не щадили навіть своїх родичів: якщо у сварці або спорі перед судом царя один брав верх, інший повинен був померти, і при відвідуванні шанованих гостей "переможець" виставляв на огляд череп родича, щоб показати свою доблесть. Скіфи першими пізнали "переваги" конопляного сім'я.

Скажіть, вам властива така ментальність? У нас є щось близьке з цими язичниками? Чи навпаки: українці-степняки відрізняються добрим м'яким характером, розсудливістю, привітністю, гостинністю? Ви прагнете назад, в темряву невігластва? Чи вперед, до європейських цінностей, до демократії і верховенства права?

Ще приклад. У кінці листопада в Умані був відкритий пам'ятник Гонти та Железняку. Для когось ці вожді Коліївщини - герої. В той же час не слід забувати, що вони організатори і натхненники Уманської різанини. В ході якої, за свідченням самого Гонти, було вирізано близько 30 000 поляків, євреїв і українців-уніатів. Як на це реагувати сучасникам - громадянам суверенної багатонаціональної України? Як реагувати на те, що в 1943 році жертвами етнічної чистки, проведеної вояками УПА, стали близько 80 000 жителів Волині, в основному жінок, людей похилого віку, дітей, що примітно, не лише етнічних поляків?

Давньоримський автор Тацит проголошував принцип "Без гніву і пристрасті". Чи можливо це? Адже дуже часто національний герой одного народу є ворогом або навіть катом іншого. По-різному оцінюють Чингисхана монголи і слов'яни, Олександра Суворова - росіяни і поляки, Степана Бандеру - українці і поляки.

Вдалу спробу об'єктивної оцінки сучасної історіографії Гайдаматчини, Коліївщини й інших подібних рухів зробила провідний український історик Наталія Яковенко: "гайдамацький соціальний бандитизм завжди був полем протистояння польських і єврейських істориків з одного, і російських та українських - з іншого боку. Перші... відчувають алергію до "інстинктів напівдикого суспільства", другі - прагнуть сховатися від жорстокого ходу подій, зводячи Гайдаматчину в ранг "народного руху проти шляхетської Польщі", викликаного "кріпосницьким гнітом" і "релігійними утисками".

А ось що із цього приводу говорить предстоятель Української греко-католицької церкви Святослав Шевчук: "Саме відкриття пам'ятника можна вітати, але після цього повинна початися спокійна і серйозна громадська дискусія, що зачіпає проблемні моменти нашої історії. Адже і цей пам'ятник можна трактувати і як символ розколу країни за релігійним і національним принципом, і як спробу зрозуміти легітимне прагнення українців творити свою національну історію і будувати незалежну державу. Ці події потрібно вивчати, оскільки те, що замовчується, тим маніпулюють. Самим українцям теж необхідно примиритися зі своєю історією. Згадаємо "Гайдамак" Шевченка, де описана трагедія Гонти, який вбиває власних дітей, відданих на виховання католикам. Але примирення з історією означає і примирення з сучасністю. Необхідно шукати те, що нас усіх сьогодні об'єднує, усіх, хто відчуває себе громадянином вільної і незалежної України.

Насправді герої, що об'єднують суспільство, народжуються на наших очах, і це дуже важливо. Люди різних національностей і віросповідань, що говорять на різних

мовах, але що захищають Україну сьогодні і вмирають за неї, - це саме ті герої, які об'єднують країну".

Так само повинно об'єднувати земляків, співвітчизників і нове ім'я Кіровограда. Але доки "без гніву і пристрасті" ми не прийшли до розуміння і єдності, пропоную відкласти вирішення цього питання. До ухвалення Закону про референдум, до приведення в повну відповідність з європейськими нормами Закону про декомунізації.

Тому підтримую Світлану Масаликіну, яка на Фейсбуці звертається до усіх з такими словами: "Кіровоградці! Ви усі дійсно вважаєте, що сьогодні - саме той час, щоб направляти фінанси бюджету і громадян в це русло? Можливо є пріоритетніші напрями? На сході нашої країни гинуть наші кращі люди, а жителі Донбасу знаходяться в непридатних умовах для життя! Дитбудинки і притулки для людей похилого віку в моторошному стані, пенсіонери на краю убогості, молоді жити ніде! Дороги, освіта, охорона здоров'я, є багато чого ще! Ви це усе знаєте, тільки погляд свій розфокусували на неголовні питання! Хіба зараз важливо ЯК називається наше місто? Важливо, ЯКІ люди в ній живуть, ЯКОЇ якості їх життя і Про ЩО вони думають, Про КОГО піклуються! Коли справи підуть на благо, коли зітхнемо вільно, коли грошей в місті вистачатиме, тоді можна подумати про дуже витончене, з глибоким сенсом, ім'я міста!"

Роман ЛЮБАРСЬКИЙ.